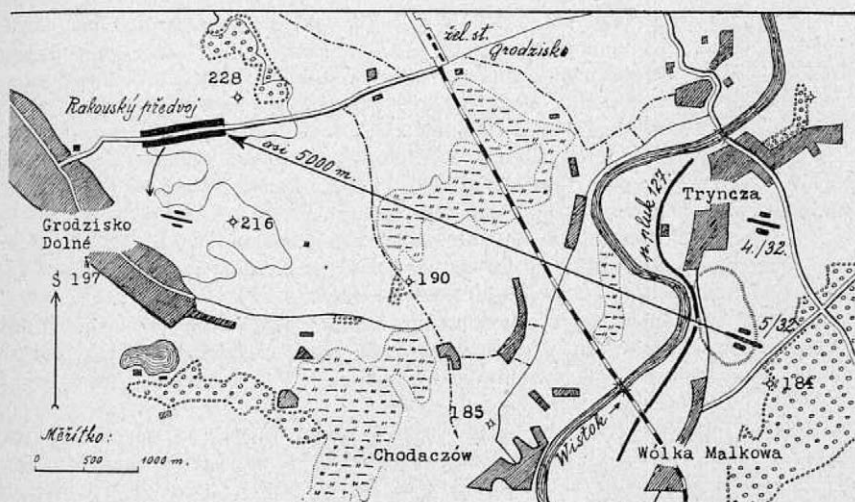

Drobné zkušenosti z války.

stábní kapitán děl. Vsevolod Milodanovič:

Zadní voj na Wisloku.

Po několika bojích, v nichž náš oddíl byl přidělen zadnímu voji divise, překročili jsme 9. října 1914 řeku Wislok a ubytovali jsme se ve Wólce Malkowé. Naše dosavadní činnost byla pro mne po mnohých stránkách nepochopitelná, a proto, jakmile jsme se shromáždili v jedné chatě, tázal jsem se pplk. Renaulta, velitele 4./32. baterie:

„Georgiji Karloviči! Řekněte mi, prosím Vás, proč lezeme tak kupředu?“
 „Je to přece jasné!“ odpověděl pplk. Renault: „Musíme, abychom využili donosnosti děl: zasáhli nepřítele co nejdále před vlastním obranným postavením, donutili ho, aby zpomalil svůj postup, aby se předčasně rozvinul atd.“

„Chápal bych to,“ namítl jsem: „kdybychom také podle těchto zásad jednali a využili, jak říkáte, své donosnosti. Ve skutečnosti však stojíme v otevřených palebných postaveních 200 kroků za první linií pěchoty a mlčíme! Proč nestřílíme?“

„Protože... nejsme na střelnici!“

Odpověď byla uznána za vtipnou, přítomní se zasmáli...

A tak se přišloho dne, 10. října 1914, naše palebná postavení nelišila ničím od předcházejících (viz náčrtek): postavení 5. baterie bylo zároveň pozorovatelnou, postavení 4. baterie bylo ovšem poněkud lepší. Velitel oddílu zakázal střilet a odešel na SV. p. pluku 127, které bylo v lese pár set metrů za 5. baterií. Potom jsme kopali kryty a pozorovali protilehlý břeh.

Kolem poledne vyrazil z Grodziska Dolného nepřátelský předvoj; jeho sílu jsme odhadli na jeden pluk s baterií. Za chvíli nás překvapil tím, že, ač měl za sebou pohodlnou vesnici, zastavil se na silnici v tak nevhodném místě, jakým je vždy otevřený terén, svažující se k nepříteli. Náš údiv vyvrcholil, když jsme spatřili polní kuchyně, které se rozjely podél proudu: nebyla to tedy nějaká nahodilá zastávka, nýbrž větší odpočinek s vydáním stravy! Dívali jsme se na počínání nepřítelovo jako očarovani...

„Proč nestřílíme?“ ozval se kdosi z obsluhy. Skutečně, mohli bychom již začít! Osmidělová baterie, přímé míření, cíl — obědvající pluk! Takové případy se ve válce neopakují! Zatím však náš velitel baterie stál nehybně na levém křídle a díval se kukátkem.

Obsluha ztrácela trpělivost, výkřiky: „Proč nestřílíme?“ se stávaly hlasitějšími, až konečně skoro všichni nechali pozorování a svorně volali: „Proč nestřílíme? Proč nestřílíme? ...“

První důstojník stál na pravém křídle. „Pokusím se pohnout našim „Františkem Josefem“, řekl mi a odešel k veliteli.

Jeho nepřítomnost trvala nejméně 30 minut. Když se vrátil, vypravoval mi, že pokus selhal! Velitel baterie byl již patrně velmi podrážděn voláním obsluhy a měl velmi mnoho důvodů proti střelbě. Především prý „cíl je hranicích dostřelu“. První důstojník připouštěl, že zadní okraj cíle leží snad skutečně mimo dostřel časovaných šrapnelů, nikoli však granátů, a doporučoval veliteli baterie toto střelivo.

Nato velitel baterie připomenul, že střilet je zakázáno. První důstojník k tomu poznamenal, že velitel oddílu není daleko, můžeme se zeptat. Velitel baterie se podrobil a nařídil ordonančnímu poddůstojníku: „Zeptej se velitele oddílu, zda můžeme střilet?“ První důstojník nebyl sice spokojen s takovou stylisací otázky, avšak uznal za vhodné pomlčet. Jeho obavy byly za 10 minut potvrzeny: poddůstojník se vrátil se zápornou odpovědí! Není divu: velitel oddílu byl v lese a cíle neviděl!

Tehdy první důstojník udělal poslední zoufalý pokus: hlásil veliteli, že pro takový cíl neplatí žádné zákazy. »František-Josef« se rozzlobil: „Pro mne ale platí!“ odsekl: „Nebudu střilet! ... Chcete-li, střílejte sám!“

Poslední poznámka uvedla prvního důstojníka do velkého pokušení: byl chvíli v rozpacích, zda skutečně by neměl převzít velení a zahájit palbu. Avšak jako ukázněný důstojník se ještě vzpamatoval a odešel.

Veškeré naděje byly ztraceny...

Uběhla ještě nějaká doba a na břeh Wisloku přijeli tři nepřátelští jezdci. Pěchota zahájila palbu z pušek. Jezdci se obrátili a zmizeli tryskem z dohledu.

V příštím okamžiku zahřměla děla 4. baterie (pplk. Renault byl přece jen čilejší, než náš »František-Josef« a necítil se vázán zákazem střelby). Žel, jeho pozorovatelná byla tak nešťastně umístěna, že jižní výběžky koty 228 kryly náš skvělý cíl. 4. baterie zahájila tedy palbu ne na odpočívající pluk, nýbrž na předvojový houfec, který vyrazil po obědě a blíží se k železniční stanici Grodzisko.

Obě tyto příhody byly pro nepřítele signálem k poplachu. Nastal ruch. Potom jsme pozorovali nepřátelskou baterii, která se oddělila od shromaždiště a zajížděla v proudu do palebného postavení západně od koty 216. Pozorovatelná byla asi volena na této kotě. Odtud zpozoroval nepřátelský velitel nikoli střelující 4. baterii, kterou kryla Tryncza, nýbrž nás — 8 mlčících děl na pahorku!

Kolem 14. hodiny zasvítl první řada a do setmění byli jsme nemilosrdně postřelováni! Podobně jako i v předcházejících bojích nestalo se nám nic (nepřítel střelil šrapnely náraz, jen u jednoho děla byl ulomen přímým zásahem spodní roh štítu, ale celá příhoda byla skutečně k vzteku!

Když se setmělo a nepřítel zastavil palbu, nakolesnili jsme a ustoupili za San do Leżachówa. Večer se konala porada mladších důstojníků na thema: co máme dělat s našim velitelem? Připomínala poradu myši o způsobech, jak se zbavit kocoura...

Oprava.

V 6. (červnovém) čísle VR. (dělostř.) v článku npor. děl. Ant. Bžatka „Střelba dělostřelectva s leteckým pozorováním“ na str. 823 (183) v posledním řádku má být místo „Střední bojiště“ správně „**Střežení** bojiště“.